

uitdrukking komt, is zijn visie op de uitleg van de historische verhalen uit de bijbel. Uitgangspunt voor zijn visie op de interpretatie van de Schrift in het algemeen is zijn stelling dat de Schrift *theologisch* gelezen moet worden. Hij bedoelt daarmee dat de bijbel gelezen moet worden met het oog op het kennen van God ('de zaligmakende kennis Gods'). Het heeft geen zin vragen aan de Schrift te stellen die niet passen bij die bedoeling (bijvoorbeeld vragen naar de reconstructie van de geschiedenis van Israël of de biografie van Jezus).²⁸ Hij werkt dit nader uit door te wijzen op de betekenis van de bijbel voor andere wetenschappen dan de theologie. De bijbel bevat 'feiten' waarmee elke wetenschap moet rekenen. Voorbeelden daarvan zijn de schepping, de zondeval, de eenheid van het menselijk geslacht, de zondvloed en het ontstaan van volken en talen. Toch is de bijbel 'geen wetenschappelijk boek in engere zin'. Want 'de Schrift bemoeit zich nooit opzettelijk met de wetenschap als zodanig'. De bijbel is geen leerboek voor de biologie of de geologie. Zuiver wetenschappelijke vragen moet men daarom aan de Schrift niet stellen. Men krijgt dan geen antwoord. De bijbel, zo benadrukt Bavinck, spreekt de taal van de 'aanschouwing' en het dagelijks leven. Dat is taal die gekenmerkt wordt door intuïtie en dagelijkse ervaring en die voor iedereen verstaanbaar is. In dergelijke waarnemingstaal komt de menselijke bemiddeling bij de totstandkoming van de bijbel tot uitdrukking. De bijbelschrijvers spreken de taal van de tijd waarin zij leven en zij weten niets meer dan hun tijdgenoten. Het is duidelijk dat Bavinck zo hermeneutische ruimte creëert. Niet alles in de bijbel hoeft letterlijk gelezen te worden.²⁹ Op een punt maakt Bavinck echter een uitzondering, namelijk de geschiedschrijving. Wanneer men ook daarbij het leesprincipe zou toepassen, dat de bijbelschrijvers schrijven 'naar den subjectieven schijn', zou dit kunnen leiden tot de gedachte dat de bijbelschrijvers niet datgene noteren wat objectief gebeurd is, maar wat 'subjectief in hun tijd door velen geloofd werd'. Dit tast het gezag van de Schrift aan. Want zijn de bijbelverhalen dan nog wel betrouwbaar? Dreigt dan niet het gevaar dat de hele bijbel in mythen en legenden wordt 'opgelost'? Als het gaat om geschiedschrijving formuleert Bavinck daarom als exegetische regel:

Als de Schrift kennelijk bedoelt, een verhaal als historie te geven, heeft de exegeet geen recht, ten believe van de historisch critiek daarvan een mythe te maken.

Wanneer in een bijbelverhaal een gebeurtenis als historisch gepresenteerd wordt, mag dus niet betwijfeld worden dat datgene wat bericht

28. H. Bavinck, *GDI*, 415.

29. H. Bavinck, *GDI*, 416-418. Zie voor een treffend voorbeeld dat niet alles letterlijk gelezen hoeft te worden H. Bavinck, *Gereformeerde dogmatiek*, deel 2, Kampen 1928⁴, 446.